

APPENDIX - C

TEACHERS COMPETENCY QUESTIONNAIRE (TCQ)

प्रश्नावली भरणेसाठी सुचना :

आपले उत्तर 'होय' असेल तर चौकोनात (✓) अशी खूण करा. उत्तर

'नाही' असेल तर (✗) अशी खूण करा. उत्तरासाठी एक / त्यापेक्षा अधिक पर्याय दिले

विभाग - I शाळातल्या माहिती :-

(i) शिक्षकाचे नाव -

(ii) लिंग - पुरुष स्त्री

(iii) शाळा प्रकार - प्राथमिक माध्यमिक

(iv) बी.ए.ला विषय - इंग्लीश इतर

(v) शैक्षणिक अनुभव - एकूण वर्षे

विभाग - II - शिक्षक क्षमता विशय प्रश्न :-

संदर्भक्षमता -

(1) विद्यार्थ्यांना पाठात संदर्भ देण्यासाठी आपण कशाचा वापर करता ?

	Prose	Poetry	Grammar
1. जीवन शिक्षण	☐	☐	☐
2. शिक्षण संक्रमण	☐	☐	☐
3. किशोर	☐	☐	☐
4. अभ्यासक्रम	☐	☐	☐
5. शिक्षणविषयक मासिके	☐	☐	☐
6. वृत्तपत्रे	☐	☐	☐
7. शिक्षणविषयक लेख	☐	☐	☐
8. आकाशवाणी कार्यक्रम	☐ संख्या ☐	☐ संख्या ☐	☐ संख्या ☐
9. दूरदर्शन कार्यक्रम	☐ संख्या ☐	☐ संख्या ☐	☐ संख्या ☐
10. कृतिपत्रे	☐ संख्या ☐	☐ संख्या ☐	☐ संख्या ☐

(2) विद्यार्थ्यांना इंग्रजी विषयासाठी आपण कोणते शैक्षणिक अनुभव देता?

1. भौगोलिक संदर्भ 2. सामाजिक संदर्भ 3. आर्थिक संदर्भ
 4. भौतिक 5. इतर भाषेतील 6. अन्य

2. संबोधक्षमता -

(1) संबोधक्षमतेसाठी आपण कशाचे वाचन करता?

1. शब्दकोश 2. संदर्भग्रंथ 3. मासिके
 4. नियतकालिके
 5. इतर नावे लिहा.

1.

2.

(2) संबोध सक्षमतेसाठी चर्चा कोणाशी करता?

1. वरिष्ठ शिक्षकांशी
 2. सहकारी शिक्षकांशी
 3. शिक्षण तज्ज्ञांशी
 4. साधन व्यक्ती
 5. अधिकारी
 6. इतर

(3) मनन / चिंतन कशावर करता?

1. वाचलेल्या भागावर
 2. शिकव्याच्या भागावर
 3. शैक्षणिक प्रश्नावर
 4. तज्ज्ञांच्या व्याख्यानावर

5. मूल्यमापनावर

6. अभ्यासक्रमावर

7. इतर

(4) तज्ज्ञांची व्याख्याने ऐकता का?

किती

कोणकोणत्या विषयावरील -

1. शाला प्रणाली

2. सामाजिक

3. घर / पालक

4. भाषिक

5. इतर

(5) गटसंमेलने होतात का?

किती

कोणकोणत्या विषयावर - 1.

2.

(6) आतापर्यंत शैक्षणिक कार्यव्रम किती ऐकले .

	0 ते 10	11 ते 20	21-30	31-40	41-50	51-60	60 च्या वर
आकाशवाणी							
दूरदर्शन							

3. आशयज्ञान क्षमता -

(1) आशयज्ञान समृद्ध करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या युक्त्या / प्रयुक्त्या वापरता?

1. संदर्भग्रंथ नावे - 1.

2.

2. शैक्षणिक नावे - 1. 2.
नियतकालिके
3. वृत्तपत्रे नावे - 1. 2.
(आवडीची सदरे)
4. आकाशवाणी Prose Poetry Grammer
कार्यक्रम
5. दूरदर्शन
कार्यक्रम
6. सहभाग
- चर्चासत्र संख्या
- शिबीरे संख्या
- उद्बोधन वर्ग संख्या

(2) आशयज्ञान क्षमता विकसित होण्यासाठी -

1. आपण 1995 च्या अभ्यासक्रमाची दोन उद्दिष्टे लिहा

1. 2.

2. पाठ्यपुस्तकाचा चिकित्सक अभ्यास केला आहे का?

Prose	Poetry	Grammer
1. Picture ☐	1.	1.
2. Examples ☐	2.	2.
3. Words ☐	3.	3.

3. शिक्षणात (नवीन) येणारे नवीन विचार प्रवाह कोणते ?

Prose	Poetry	Grammer
1.		
2.		
3.		

4. नवीन संकल्पना कशा कळतात.

1. परिपत्रक
2. कृतिसत्र
3. चर्चा
4. वृत्तपत्रे
5. प्रशिक्षण
6. इतर

4. शैक्षणिक व्यवहारज्ञान क्षमता -

(1) एखाद्या विद्यार्थ्याने प्रश्न / शंका विचारल्यास काय करता?

1. गप्प बसवितो
2. समाधान होईपर्यंत उत्तर देतो

(2) विद्यार्थी अध्ययनाचे दृढीकरण होण्यासाठी काय करता?

1. विविध कृती
2. उपक्रम
3. स्वयंअध्ययन
4. काही करत नाही

(3) विद्यार्थ्यांचा सहभाग कसा घेता?

1. प्रश्न विचारून
2. कृती करावयास सांगून
3. सहभाग घेत नाही

(4) अध्यापनाची कोणती सुत्रे वापरता?

1. ज्ञाताकडून अज्ञाताकडे
2. विश्लेषणाकडून संश्लेषणाकडे
3. सुगमाकडून दुर्गमाकडे
4. पूर्णाकडून भागाकडे
5. मूर्ताकडून अमूर्ताकडे
6. विशिष्टाकडून सामान्याकडे
7. सूत्रांचा वापर नाही

(5) विद्यार्थ्यांचे अवधान टिकवून ठेवण्यासाठी खालीलपैकी कोणती कौशल्ये वापरता

1. प्रभावी प्रस्तावना
2. विद्यार्थी सहभागास उत्तेजन
3. चेतकांची त्रिविधता
4. स्फूर्तिदायक विषय प्रतिपादन

(6) अध्ययन सुकर होण्यासाठी कोणती कौशल्ये वापरता?

1. स्पष्टीकरण 2. नाटयीकरण 3. वाचन 4. दृकश्रवण साधनांचा वापर 5. उदाहरण वापर 6. कथाकथन 7. व्याख्यान

(7) खालीलपैकी कोणत्या अध्यापन पध्दती वापरता?

1. व्याख्यान 2. समालोचन 3. चर्चा 4. नाटयीकरण 5. इतर

5. शैक्षणिक उपक्रमक्षमता -

(1) शैक्षणिक उद्दिष्टपूर्तीसाठी शाळेत आपण कोणकोणते कार्यक्रम आयोजित करता?

1. अभ्यासविषयक 2. सहशालेय

(2) शैक्षणिक उपक्रमांचे नियोजन व कार्यवाही कशी करता?

1. वर्गपातळीवर 2. शाळा पातळीवर

(3) इंग्रजी विषयासाठी कोणते कार्यक्रम आयोजित करता?

1. भाषिक खेळ 2. संभाषण 3. शब्दकोडे
4. पाठांतर 5. वादविवाद 6. अन्ताक्षरी

(4) इंग्रजी विषयाच्या विकासासाठी कोणकोणते शैक्षणिक उपक्रम आयोजित करता?

उपक्रमाची पातळी	अभ्यासविषयक उपक्रम	सहशालेय उपक्रम
1. वर्गपातळी	भाषिक खेळ ☐	चित्रांचा संग्रह ☐
	स्मरणशक्तीचे खेळ ☐	साहित्यिक भेट ☐
	पाठांतर ☐	साहित्यिक छायाचित्रे जमविणे ☐
	उपचारात्मक कार्यक्रम ☐	संग्रहालय भेट ☐
	सामुहिक अनुवाचन ☐	इंग्रजी कात्रणे ☐
	गोष्टी ☐	संगणक वापर ☐

गाणी	☐	वर्गसजावट	☐
स्वाध्याय तपासणी	☐		
श्रुतलोखन स्पर्धा	☐		
विषय कोपरा	☐		
शैक्षणिक साहित्य निर्मिती	☐		

2. शाळा पातळी

हस्ताक्षर स्पर्धा	☐	इंग्रजी दिन	☐
व्यवृत्त स्पर्धा	☐	परिपाठ	☐
व्याख्याने	☐	संगणक वापर	☐
प्रदर्शने	☐		
निबंध स्पर्धा	☐		
हस्तलिखित	☐		
प्रश्नपंजुषा	☐		

(5) उपक्रमांचे नियोजन आणि कार्यवाही याबाबत कोणाकोणाशी चर्चा करता?

1. विद्यार्थी	☐	2. पालक	☐	3. शिक्षक	☐
4. संस्थाप्रमुख	☐	5. मुख्याध्यापक	☐	6. ग्रामशिक्षण समिती	☐
7. केंद्रप्रमुख	☐	8. अधिकारी	☐		

6. शैक्षणिक साहित्य निर्मिती व वापर क्षमता -

(1) शैक्षणिक साहित्याचा उपयोग कशासाठी करता?

1. संकल्पना स्पष्टता	☐
2. प्रक्रिया स्पष्टता	☐
3. अवघड शब्द	☐

4. वाक्प्रचार

(2) वर्गाग्ये कोणते शैक्षणिक साहित्य वापरता?

1. स्वतः तयार करतो व वापरतो

2. तयार वापरतो

3. वापरत नाही

(3) स्वतःसाठी कोणते शैक्षणिक साहित्य वापरता?

1. अभ्यासक्रम पुस्तक 2. पाठ्यपुस्तके

3. शिक्षक हस्तपुस्तिका 4. शैक्षणिक मासिके

5. संदर्भग्रंथ 6. ज्ञानकोश

7. इतर

(4) शैक्षणिक साहित्याची सुरक्षितता, निगा व्यवस्थित ठेवता का?

1. देवाणघेवाण

2. नोंदी

3. वापर

7. मूल्यमापनक्षमता -

(1) मूल्यमापनाची कोणती तंत्रे / साधने वापरता?

1. पडताळासुची 2. समाजगिती 3. दैनंदिनी

4. मुलाखती 5. प्रासंगिक नोंदी

(2) मूल्यमापनासाठी पाठात खालील गोष्टी येतात का?

1. निरीक्षणे 2. प्रश्नोत्तरे 3. विविध उपक्रमातील सहभाग

(3) निरीक्षणाबाबतच्या नोंदी कशा ठेवता?

1. व्यक्तिगत 2. विषयवार 3. इतर

(4) मूल्यमापन करण्यासाठी आवश्यक पूर्वतयारी कशी करता?

1. प्रश्न कोणते विचारावेत
2. विद्यार्थ्यांना कोणत्या कृती द्याव्यात
3. तोंडी/लेखी
4. अन्य

(5) मूल्यमापनाविषयी कोणाशी व कोठे चर्चा करता?

1. सहकारी शिक्षक
2. मुख्याध्यापक शिबीर
3. केंद्रप्रमुख
4. शिक्षण विस्ताराधिकारी उद्बोधन वर्ग
5. विषयतज्ञ
6. पालक गटसंमेलने

8. व्यवस्थापन क्षमता -

(1) व्यवस्थापनामध्ये आपण खालीलपैकी कोणत्या बाबींचा विचार करता?

1. उद्दिष्टांची स्पष्ट जाणीव
2. वेळेची उपलब्धता
3. भौतिक साधनांची उपलब्धता
4. उपलब्ध मनुष्यबळ
5. नियोजन
6. कार्यवाही
7. उद्दिष्टपूर्तीची पडताळणी

(2) शिक्षण प्रक्रियेशी उद्दिष्टे साध्य करण्याकरीता खालीलपैकी कोणाचे सहकार्य घेता?

1. मुख्याध्यापक
2. शिक्षक
3. समाज
4. पालक
5. कोणाचे नाही

(3) नियोजन करताना कोणत्या गोष्टीला महत्त्व देता?

1. वेळ
2. श्रम
3. पैसा
4. कशालाच नाही

(4) व्यवस्थापनामध्ये आपली भूमिका कोणती असते?

1. शिक्षक
2. समुपदेशक
3. संशोधक
4. समाजसेवक

9. पालकसंपर्क क्षमता -

(1) पालकांना कधी भेटता?

1. पूर्वसूचना देवून 2. वाटेत/रस्त्यात 3. कधीही

(2) पालक न भेटल्यास

1. पुन्हा प्रयत्न 2. प्रयत्न नाही.

(3) पालकांशी संवाद कसा साधता?

1. शुद्ध भाषेत 2. मिश्र भाषेत 3. आपुलकीने

4. व्यावहारिक दृष्टिकोनातून 5. तटस्थ भूमिनेतून

(4) पालकांना कशाविषयी सांगता?

1. मुलांच्या प्रगतीविषयी 2. दोषाविषयी

3. शाळेतील वर्तणूक 4. छंद 5. शारीरिक /मानसिक समस्या

(5) भर कशावर देता?

1. प्रगतीवर 2. दोषावर 3. दोष निवारण्यावर

(6) पालकांना शाळेस भेट देण्याचे निमंत्रण कसे देता?

1. सहज 2. व्यावसायिक दृष्टिकोनातून 3. आग्रहाचे

10. समाजसंपर्क क्षमता -

(1) समाजाचा सहभाग कोणत्या कार्यक्रमात घेता?

1. अभ्यासविषयक उपक्रम 2. सहशालेय उपक्रम

(2) खालीलपैकी कोणत्या स्थानिक लोकांचा सहभाग घेता?

1. तज्ज्ञ 2. शेतकी अधिकारी 3. कलाकार

4. शिल्पकार 5. सैन्य-पोलिस दलातील व्यक्ती

6. शिक्षक 7. इतर

(3) समाजातील कोणत्या कार्यक्रमात सहभागी होता?

1. व्याख्यान 2. चर्चासत्र 3. कार्यशाळा 4. इतर

(4) खालीलपैकी कोणा-कोणाच्या कार्यक्रमांना आपण उपस्थित राहता?

1. ग्रामपंचायत
 2. पालक शिक्षक संघ
 3. युवा मंडळे
 4. भजनी मंडळे
 5. स्वयंसेवी संस्था
 6. इतर

(5) खालीलपैकी कशात सक्रीय सहभाग घेता?

1. प्रौढ शिक्षण वर्ग
 2. अनौपचारिक वर्ग
 3. आरोग्यविषयक शिबिरे
 4. अल्पवचन मोहीम
 5. इतर

(6) सहशालेय कार्यक्रमात समाजाचा सहभाग कसा घेता?

1. परीक्षक 2. मार्गदर्शक 3. मदतनीस 4. इतर

